



TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CÍKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

X. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2020. július

TETT feliratú molinót vittek magukkal a porfelhő lovagok



Közös fotó Ófaluban. Elöl, három kisgyermekkel Szalonna Zoltán látható, a képen jobb szélről balra haladva a negyedik Bechli Erzsébet

VÉMÉND-ÓFALU Kereken ötvenhat kerekes. Ennyien pattantak Véménden a drótszamar nyergébe a múlt hét végén, hogy meg se álljanak Ófalu központjáig.

A Szalonna Zoltán polgármester vezette biciklis túra résztvevői – ötéves kisgyermektől a hatvan éven felüli idős korúig – harminc kilométer aszfaltutat és egy kilométer földutat teljesítve, másfél óra alatt karikáztak a célhelyszínre. Vittek magukkal egy molinót is, rajta kalligrafikus TETT felirattal: a reklámponyvát Feked biztosította a csapatnak.

Ófaluban Bechli Erzsébet polgármester fogadta a látogatókat, akiknek – segítőivel együtt – bemutatta a községet, a tájházat és a templomot. A véméndieknek nagyon ízlett a sós kifli, majd a vendéglátókkal együtt elfogyasztott vacsora, a finom babgulyás. S miután nemcsak kenyérről él az ember, Tóth Péter révén felcsendült a harmonika érces hangja, valamint Bita Boglárka, a Szegedi Nemzeti Színház jelenlévő tagjának éneke is. Mindketten Véméndről kerekeztek Ófaluba, hogy ott közös produkcióval kedveskedjenek a közönségnek. Szalonna Zoltán elmondta, hogy a közösségformáló túrának várhatóan lesz folytatás is. A tervek szerint legközelebb egy újabb TETT-es településre tekernek a véméni porfelhő lovagok.

Járványügyben már felcsillant a fény az alagút végén

Remélhetőleg ez az utolsó, átfogó járványügyi riportunk. Már csak azért is, mert egybehangzó vélemények szerint már látható az alagút végén a fény, azaz remélhetőleg a TETT-es települések is végleg megszabadulnak a koronavírus fenyegetettségétől. Miként élte meg az adott helység a mögöttünk lévő, korlátozásokkal terhes pár hónapot?

Ezt kérdeztük a TETT-es polgármesterektől.

BÁTAAPÁTI, Krachun Szilárd:

– Ami azt illeti, mi itt Bataapátiban ebből a vilájjárványból nem sok mindent vettünk észre. Természetesen figyelemmel kísértük a híreket, tudtuk, hogy a veszély komollyá válhat. Ennek elkerülése érdekében nyilvános helyen mindenki maszkot viselt, a boltban egyszerre csak egy vásárló tartózkodott, fertőtlenítettük a játszótérrel. Felkészültünk a kellemetlen eshetőségekre, de szerencsére, éppen a lakosság fegyelmezett magatartásának köszönhetően, senkit sem betegített meg a koronavírus.

Néhány, külföldön dolgozó apáti lakosnak nehézséget okozott a hazatérés, illetve a visszatérés. Három-négy személyről biztosan tudom, hogy elveszítette munkahelyét, remélhetőleg csak átmenetileg. Sajnos ezt fel kell írunk a veszteség rovatba. Ezzel együtt örülünk, ha nem kellene megismerkednünk egy újabb, második hullámmal.

BÁTASZÉK, dr. Bozsolik Róbert:

– A különböző, szükséges védekezési intézkedéseket a kellő időben és módon megtettük. A járványveszély hónapjaiban is biztosítottuk az önkormányzat működését, legkevesebb hatvan döntést meghozva. A nehéz időszakon valóban túl vagyunk, ehhez azonban szükség volt a lakosság higgadságára és együttműködésére. Mindezek alapján kijelenthetem, hogy Bataaszéken nem okozott zavart a koronavírus miatti, rendkívüli helyzet. Bár néhány nyári rendezvényt töröltünk, a városi cím megszerzésének huszonötödik évfordulós ünnepségét, valamint az ötödik bornapokat megtartjuk.

CÍKÓ, Molnár Józsefné:

– A vészhelyzet idején igyekeztünk figyelni mindenkire, leginkább az idősebb, a legnagyobb veszélyben lévő korosztályra. Jelentősebb gondjaink nem voltak, éppen ezért mostanság már kezd minden visszazökkenni a régi kerékvágásába. A veszteségek közé tartozik, hogy több cikói elveszítette a munkáját. Bizunk abban, hogy a gazdaság magára találásával ismét el tudnak helyezkedni. Ugyancsak veszteség, hogy elmaradt a hagyományörző húsvéti locsolás, a lovas kocsis majális és lemondtuk a Falunapot is a várhatóan ötszáz főt meghaladó létszám miatt. A helybelieknek hiányoznak a rendezvények. Igyekezünk mindenkit kárpótolni az október elején várható szüreti felvonulással.

FEKED, Tillmann Péter:

– Enyhe túlzással élve azt mondhatnám, hogy ha nálunk az emberek nem néznének tévét, avagy nem olvasnának újságokat, akkor csak Fekedet tekintve talán nem is
Folytatás a következő oldalon

Harmonika zenéje terült szét a táborban

BÁTAAPÁTI Visszahelyezni jogaiba a harmonikaoktatást! Ez a cél vezérli Pecze Istvánt, aki – jóllehet trombitaművészként szerzett magának hírnevet – zenei pályafutását harmonikával kezdte.

Harmadik alkalommal fogadta a növendékeket Bataapátiban a harmonikatábor. A tábor múlt pénteki nyitó hangversenye telt házzal kezdődött.

– A harmonika olyan sokszínű hangszer, mely jelentős szerepet kap számos nép, így például a bolgárok, a franciák, az oroszok, a szerbek és a németek zenéjében – sorolta Pecze Zsófi táborvezető. – De a magyar muzsika is remekül megszólaltatható rajta. Ez is magyarázta a fokozott érdeklődést. Emellett éppen túl vagyunk egy olyan időszakon, mely korlátozta a közösségi létet: ki vagyunk éhezve a szabadidő kellemes eltöltésére, mint például ez a tábor is.

A megjelent vendégek között volt Korcsmár István, a fő támogató építőipari cég vezetője, valamint Köhlerné Koch Ilona, a támogató bonyhádi német nemzetiségi önkormányzat elnöke. Krachun Szilárd,

Bataapáti polgármestere – aki nemcsak végighallgatta a koncertet, de meg is nyitotta a rendezvényt – lapunknak elmondta, hogy a község a hagyományai okán is szívesen látja vendégül a táborlakókat.

– Településünk egykor tisztán sváb népességű volt – rajzolta fel a helység korábbi arculatát. – Ismeretes, hogy az ilyen települések mind egyiken működött helyi, alapvetően fúvósok alkotta zenekar. Am éppen mifelénk, a bataapáti Üveghutában az 1910-ben született Rohmann Henrik hárfán ért el országos sikert, de olyan jelentős, hogy Budapesten az Operaház hárfaművésze lett. Egyik utolsó tanítványa Kocsis Andrea hárfaművész volt, aki férjével, Földesi Lajos hegedűművésszel együtt rendszeresen tart nálunk, azaz Bataapátiban emlékkoncertet az 1978-ban elhunyt mester tiszteletére. Visszaterve a harmonikatáborra, számomra kiváltképp öröndetes, hogy a fiatalok között helybeli gyermekeket is találunk.



Krachun Szilárd és Pecze Zsófi táborvezető



Pecze István felkérte az első műsorszám bemutatására a Götz Boglárka, Garai Henrietta, Garai Bettina, Koroknai Nimród és Garai Gábor alkotta csapatot

Folytatás az első oldalról



Ez a fekedő, szalonnasütéses életkép is mutatja, hogy távolodik a járványveszély

éreztek volna a járványveszélyt. Ezzel együtt természetesen mi is találkoztunk a következményekkel, tekintettel arra, hogy bizonyos korlátok között éltük mindennapjainkat. De jelentős akadályoknak nem voltunk szenvedő alanyai. Mindent megtettünk annak érdekében, hogy a rászorulókat kellően ellássuk, ez így is történt. Munkahelyét senki sem veszítette el. Sajnos, a XI. Stifolder fesztivált nem tudtuk megtartani, azt jövő év május 29-re tettük át.

MÓRÁGY, Glöckner Henrik:

– Szerencsésen túl vagyunk a járvány első hullámán úgy, hogy Mórágyn senki sem betegedett meg. A kormány és a település vezetése által hozott előírásokat a lakosság fegyelmezetten betartotta. Ennek is köszönhető, hogy egészségügyi szempontból a községet semmilyen baj nem érte. A véde-

kezésre elég sok pénzt kellett áldoznunk, de az eredményességnek ez volt az ára. A járványnak ezzel együtt is akadnak nálunk kárvallottjai, azokra gondolok, akik a karantén miatt elvesztették munkájukat. Reméljük, mielőbb ismét el tudnak helyezkedni. Úgy látom, az elmúlt pár hónap hatással volt az emberek szemléletére. Sok család jutott arra a felismerésre, hogy – miután bármikor jöhetnek váratlan, kedvezőtlen változások –, a korábbiaknál is átgondoltabb gazdálkodásra, erőteljesebb takarékoskodásra van szükség.

MŐCSÉNY, Krachun Elemér:

– A járványveszély kihirdetésekor önkormányzatunk megtette a kellő intézkedéseket. Mőcsény lakossága nyugalmat, fegyelmezettséget és türelmet tanúsítva, mindent összegezve jelesre vizsgázza tett eleget a kormány rendeleteinek. Ennek is betudható, hogy településünket, illetve ezt a kistérséget a járvány elkerülte. Erdemi megrázkódtatás nélkül folytathatja mindenki a munkáját. Egy-két rendezvényünk elmaradt, az augusztus végi, hagyományos Falunap sorsáról hamarosan döntené fogunk.

ÓFALU, Bechli Erzsébet:

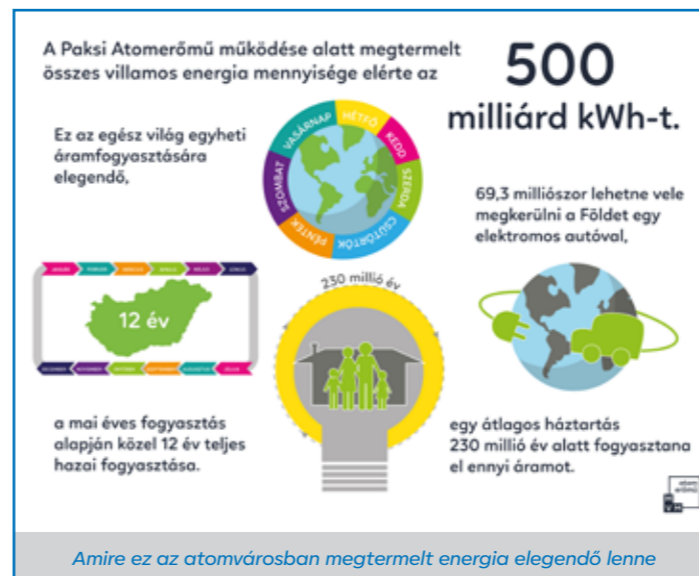
– A járvány lazulását abból is éreztük, hogy a külföldi háztulajdonosok közül többen is

megérkeztek hozzánk, országukban is lehetővé vált az utazás a határokon túlra. Településünkön továbbra is működik az óvoda, természetesen az egészségügyi szabályok betartása mellett. Idén egyébként minden óvodai intézmény legfeljebb két hétre zárhat be és mi tartjuk is magunkat ehhez az előírásokhoz. Fertőzöttünk nem volt, a külföldiek karantén időszaka véget ért. Akik – néhányan – elvesztették állásaikat, nyelvtudásuknak köszönhetően már el is helyezkedtek külföldi cégeknél. Így nálunk a regisztrált munkanélküliek száma nem növekedett.

VÉMÉND, Szalonna Zoltán:

– A vémeniek döntő többsége fegyelmezetten vette a járványveszély okozta akadályokat. Miután erre lehetőség nyílt, elvégeztünk számos szabadtéri munkát, előrehoztuk a karbantartást az iskolában és az óvodában. A munkahely elvesztése tizenöt-husz családot érintett, alapvetően fizikai munkát végző személyekről van szó. Igyekeztünk segíteni, például népkonyha beindításával, állami támogatással napi egyszeri ingyenes étkezést biztosítani. Több rendezvényünk is elmaradt, így például a kamarai zene sorozat, az orgona koncert sorozat és a majális. Kárpótlásként augusztus 15-én Falunappal bővíttük meg a Roma Napot.

Jelentős mérföldkőhöz ért a Paksi Atomerőmű termelése



PAKS A termelés 1982-es indulása óta eltelt időszakban összesen **500 terawattóra**, azaz **500 milliárd kilowattóra villamos energiát termelt a Paksi Atomerőmű.** Ilyen mennyiségű áram egy teljes héti képes lenne biztosítani az egész világ villamosenergia-fogyasztását.

Egy átlagos háztartás 230 millió évnnyi működéséhez, elektromos

autóba „töltve” pedig mintegy 2778 milliárd kilométer megtételére lenne elegendő annyi áram, amennyit indulása óta megtermelt a Paksi Atomerőmű. Az alaperőműként működő Paksi Atomerőmű által megtermelt villamos energia összesített mennyisége május 19-én érte el az 500 terawattórát (tWh), vagyis 500 milliárd kilowattórát (kWh). A világ – annak összes háztartása, cége, gyára, stb. – egy hét alatt használ fel ennyi áramot, míg Magyarország villamosenergia igényét akár 12 évig tudná biztosítani ez a mennyiség.

Az atomerőmű első blokkjának indulása óta biztosítja hazánkban az olcsó és üvegházhatást okozó gázok kibocsátásától mentesen előállított áramot, az elmúlt években jellemzően a bruttó hazai villamosenergia-termelés közel felét adva. A létesítmény négy blokkja az elmúlt évek folyamatos, biztonsági és termelési mutatókban elért rekordjai után 2019-ben is története legnagyobb mennyiségét, összesen több mint 16 milliárd kWh villamos energiát állított elő. A rendszeres biztonsági fejlesztések eredményeként az atomerőmű a legkorszerűbb technológiai megoldásokkal bővül, ennek megfelelően biztonsági szempontból is a világ legjobb erőművei között teljesít.

A tavalyi, kimagasló biztonsági és termelési mutatókkal zárult év után idén korábban nem látott kihívásokkal kellett szembenéznie a Paksi Atomerőműnek és dolgozóinak. Az új típusú koronavírus okozta járvány minden korábbinál jobban felértékelte a biztonságos áramellátást, amelynek legfontosabb hazai alappillére ebben az időszakban is a Paksi Atomerőmű. A létesítmény ebben a kritikus időszakban is zavartalanul, üvegházhatású gázok kibocsátásától mentesen képes biztosítani a hazai fogyasztók számára a szükséges villamos energiát.

TETT támogatással is szépült a Rózsadomb



Krachun Elemér a térkövezett úton bejárható sírkertben

MŐCSÉNY Ki gondolná, hogy nemcsak Budapesten, de Mőcsényben is van Rózsadomb? Igaz, hivatalosan Rózsadomb utca a neve. A település egyik nyugalmas negyedében, enyhén lankás részen található. Szép környezet, új házakkal, gépkocsi beállókkal és tükörsima úttal.

Krachun Elemér polgármesterrel járjuk be a terepet, nem véletlenül éppen ezt a részt. Ugyanis nem sokkal korábban történt meg a műszaki átadása annak a beruházásnak, melynek eredményeképpen a Rózsadomb a korábbihoz képest is szebb köntöst kapott.

– Útszélesítés, parkolók kialakítása, kapubejárók egységes térkövezése – sorolta az elvégzett munkákat a polgármester. – A TETT támogatásával valósítottuk meg régi tervünket, mintegy tizenhátmillió forint ráfordítással.

A rózsadombi negyed ottjártunkkor mozgalmos képet mutatott. A járványveszély otthon, portáikban marasztalta a tulajdonosokat, akik a nyári időt kihasználva fűvet vágtak vagy lemosták gépkocsijaikat. A Rózsadomb utcából is megközelíthető a község temetője, mely nemrég egy sikeres pályázat eredményeként ugyancsak megújult. Igazi béke szigete a rendezett, füvesített helyszín, mely fölé a fák gyűrűjéből a Szent Péter és Pál templom magasodik. A sírkertbe térköves feljárón megyünk.

– Korábban itt földes út húzódott – mondta Krachun Elemér. – Most úgy készült el, hogy a mozgásukban akadályozottak is használhatják. A járda a templomig tart, a sírok között mindenütt térköves, szilárd burkolat található. Összesen hatmillió-kétszázézer forintot költhettünk erre a munkára.

Mint azt hozzátette, régebben egy-egy kiadós esőzés után a temető látogatói majdhogynem bokáig merültek a sárba. Ez már a múlté. Az egyik út egy kicsiny térbe torkollik. Itt vastag törzsű fák árnyékában öt, környezetbe illő pad kínál alkalmat pihenésre.

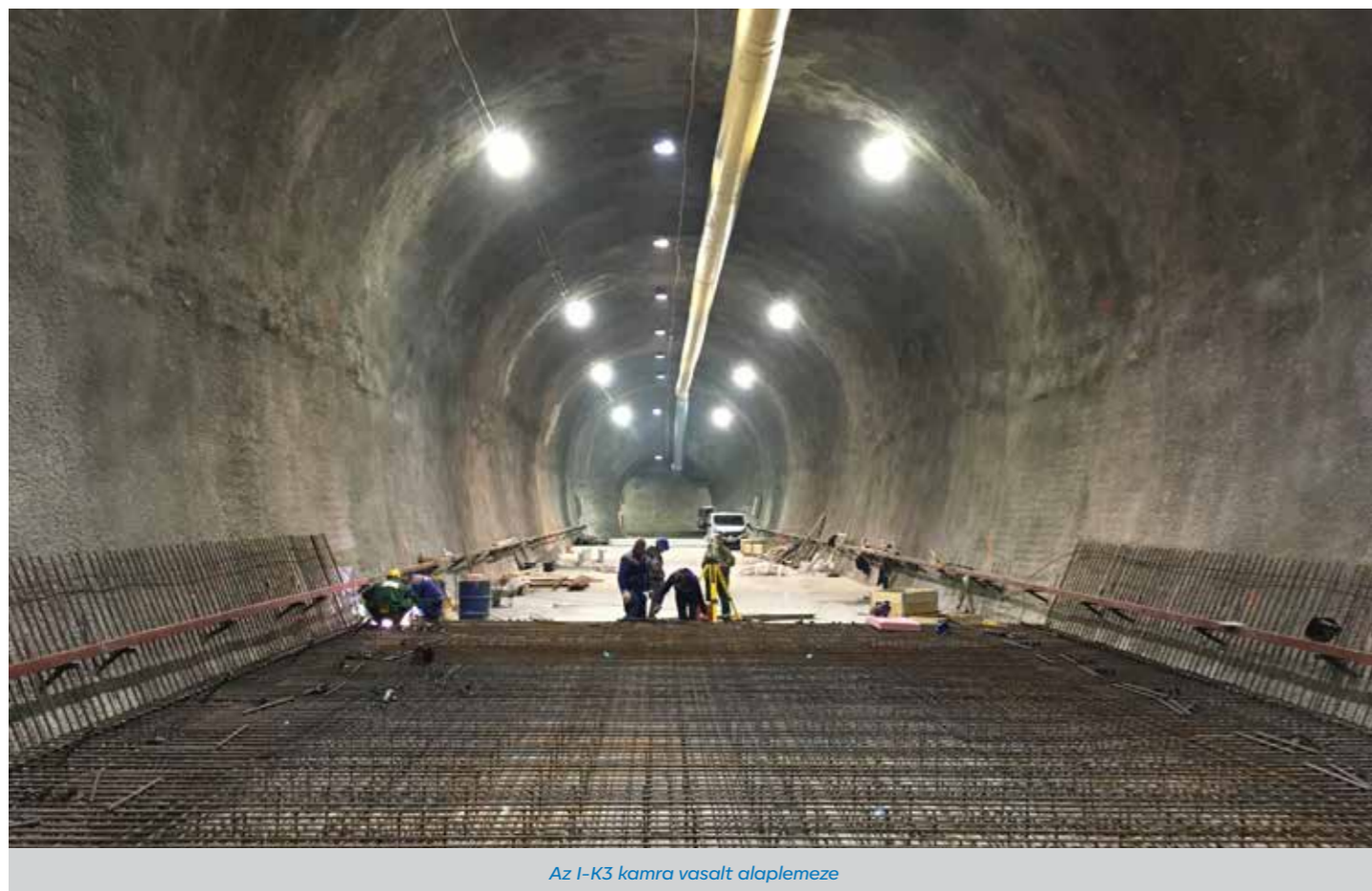
A temető előtti részen parkoló terület található, így a sírkert már gépkocsival is könnyen elérhető.

Már hatszor kapott bizalmat

A mintegy háromszázhetven lakosú Mőcsény a Völgység egyik ékköve, rendezett és nyugalmas árasztó települése. Megközelíthető közúton a 6-os főútról Bonyhád mellett letérve, avagy Bátaszék felől letérve az 55-ös vagy az 56-os főútról. Szekszádról leggyorsabban Szálkán áthaladva érhető el. Külön érdekesség, hogy vasúti megállóhelye is van. Ez a kicsiny falu Kossuth-, Széchenyi-díjas és Sir Geoffrey Jellicoe-díjas személyiséget adott az országnak, az 1919-ben itt született és 2017-ben elhunyt Mőcsényi Mihály kertész-mérnök, tájépítész, egyetemi tanár, a tájrendezés magyarországi oktatásának megalapozója személyében.

Az erre jogosult helybeliek tavaly immár hatodik alkalommal szavaztak bizalmat Krachun Elemér polgármesternek, aki 1998 óta vezeti a községet. Mőcsény az utóbbi években is több jelentős beruházással gyarapodott. Tavaly év elején Potápi Árpád János államtitkár adta át rendeltetésének a megújult polgármesteri hivatalt és orvosi rendelőt.

Tart a munka a harmadik föld alatti kamrában



Az I-K3 kamra vasalt alaplemeze

BÁTAAPÁTI Hosszas előkészítést, tervezést követően az RHK Kft. vállalás szerződést kötött a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló (NRHT) bővítési munkáira. A sikeres közbeszerzési eljárás, a 2019. június 11-én megkötött vállalás szerződés tárgya az NRHT telephely felszín alatti térségében még 2015-2016-ban kihajtott I-K3 kamrában, kompakt hulladékcsoomagok tárolására alkalmas vasbeton medence, kiszolgáló megközelítő utak és a betárolást kiszolgáló technológiai rendszerek bővítése.

Bár az I-K3 kamrában betervezett „vasbeton medence” elnevezésében megegyezik az I-K2 kamrában kialakított radiológiai műszaki gátrendszerrel, ettől függetlenül azonban szerkezeti szinten mégis más rétegrendű, kivitelezési technológiájú. Az I-K2 kamránál alkalmazott műszaki megoldást az RHK Kft. elsősorban a korábbi műszaki gátrendszer kivitelezése során szerzett tapasztalatok, másodsorban a kamrák vágatbiztosításainak eltérő bányászati kialakítása – a kamrák között meglévő geometriai különbségek (az I-K3 kamra hosszabb és keresztmetszetében nagyobb, mint az I-K2) – miatt módosította. Az I-K3 kamrába kialakítandó műszaki gátrendszer tervezésekor kiemelt figyelem és odafigyelés összpontosult arra, hogy az egyes szerkezeti rétegekben keletkező repedések kialakulásának kockázata minimális legyen. Ennek érdekében a vágatbiztosított közet (vágatfal) felületi egyenetlenségeit íves kiegyenlítő betonnal és két rétegben, a korábbi kamrától eltérően kisebb táblaméretűekkel rendelkező aljzatbetonnal készítettük elő a radiológiai gátrendszer vasalt beton szerkezetei részére. Konzekvens és a korábbinál műszakilag még megbízhatóbb megoldás alkalmazására került sor az aljzatbeton táblák munkahézagainak réskitöltésére, injektálására is. A műszaki gátrendszerben keletkező repedések elkerülése érdekében a korábbi kisebb szakaszokban került megtervezésre a vasalt alaplemez és oldalfalak kialakítása. Az oldalfalak esetében, továbbá az I-K2 kam-



Az alaplemez betonacél szerelését követően, a betonszerkezet betonpumpás bedolgozása következik

rában alkalmazott, több rétegű falszerkezet helyett (külön ütemben készülő oldalfali felületkiegyenlítés és teherhordó vasbeton fal) a medence oldalfala egy rétegben, méretezett betonacél szereléssel készül.

A műszaki gátrendszerben a tervezési fázisban végrehajtott változtatások ugyan megnövelik az egyes szerkezeti rétegek technológiai idősükségletét, azonban összességében tovább növelik a radiológiai gátrendszer hosszú távú biztonságát.

Jelenleg teljes készülség alatt van a vágatkiegyenlítést szolgáló íves felületkiegyenlítő beton és két rétegű aljzatbeton. Elkészült a végfali tömedékelés vasbeton szerkezete és megkezdődött a vasalt alaplemez kivitelezése.

Ütemterv szerint halad a bővítés



A tárolócsöveket mintegy másfél méter vastag vasbeton falú kamrák ölelik körül

PAKS Hosszas előkészítés, tervezés és közbeszerzési eljárás eredményeképp 2019. év végén az RHK Kft. vállalás szerződést kötött a Kiegészítő Kazetták Átmeneti Tárolója (KKÁT) III. ütem 3. fázis (25-28. számú növelt kapacitású tárolókamrákat magában foglaló új modul) bővítési munkáira.

A KKÁT egy felszíni, MVDS (moduláris kamrás száraz tároló) típusú létesítmény, amely a 3,2 méter hosszúságú, hatszög keresztmetszetű, 220 kg névleges tömegű kiegészítő fűtőelemeket átmenetileg fogadja. A kazetták egyesével acél tárolócsövekbe kerülnek, amelyeket kamrák ölelnek körül körülbelül másfél méter vastag vasbeton fallal.

A tároló az atomerőmű igényeihez igazodva, folyamatosan bővíthető úgy, hogy közben az üzemeltetés is zavartalanul folyik. Az eredeti tervek szerint 33 kamrában 14 850 tárolócső sorakozott volna háromszög elrendezésben, mindegyikben 1-1 kiegészítő fűtőelem (450 tárolócső/kamra). Azonban ezeket a terveket átírta a Paksi Atomerőmű üzemidő hosszabbítása, illetve egyéb, az erőműben már elvégzett, vagy esetleges jövőbeni fejlesztések. Az aktuális számítások szerint 17 716 férőhelyre lesz szükség az atomerőmű 50 éves üzemideje alatt. A kapacitásnövelés tervezése során szempont volt az, hogy a megemelkedett darabszám elférjen az eredetileg tervezett 33

kamrában. Ez úgy valósul meg, hogy az első 16 kamrában 450 darab tárolócső/kamra található (I. ütem és II. ütem), a 17-24. számú kamrák már 527 darab fűtőelemet képesek befogadni kamránként a négyszög kiosztására módosított elrendezésnek köszönhetően (III. ütem 1. és 2. fázis), míg a jövőben megépülő 9 darab kamra már 703 kazetta tárolását teszi lehetővé minden egyes kamrában, ismét háromszög elrendezést alkalmazva (III. ütem 3. és 4. fázis).

Társaságunk 2012-ben megvizsgálta a KKÁT jelenlegi MVDS típusától eltérő, alternatív száraz tárolási technológiára történő átváltás lehetőségét, célszerűségét, és elvetette azokat. Ehelyett a meglévő megoldás továbbfejlesztése mellett döntött, a fent leírtak szerint. Mivel ezzel a megoldással a kamrák térfogata változatlan, ezért a tárolócsövek közelebb kerülnek egymáshoz, így különösen oda kell figyelni a kazetták hőtermelésére a tárolás folyamán. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a minimum 26 éve pihentetett kazetták, melyeknek már kisebb a hőtermelésük, az első kamrákból majd fokozatosan átkerülnek az újabb kamrákba, ahol nem okoz problémát, hogy közelebb helyezkednek el egymáshoz. Az újonnan a KKÁT-ba szállított fűtőelemek pedig majd ismét az első kamrákba kerülnek. A program megvalósítása

során a már megszokott biztonsági feltételek adottak maradnak, miközben több milliárd forintos megtakarítást eredményez a fejlesztés.

A most épülő, növelt kapacitású tárolómodul (25-28. kamrák) gépészműszaki rendszerei több szempontból is eltérnek a korábban megépült modulok kialakításától. A módosítás a betöltő fedélzet teljes konstrukcióját érintette. A korábbi, betonnal kitöltött acélszerkezetű betöltő fedélzeti elem egy 360 mm vastagságú tömör acél fedélzettel és alatta egy árnyékoló betonnal kitöltött – a korábbihoz hasonló, de annál vékonyabb – acél fedélzettel lett helyettesítve. Ez biztosítja a szükséges gamma- és neutronsugárzás árnyékolást. Egy kamrát négy darab betöltő fedélzeti szerkezet zár le. A módosítás értelmében a három fedélzeti elem egyenként 185 tárolócső átvezetését tesz lehetővé, míg a negyedik 148 csövet, így egy kamrába 703 darab tárolócső helyezhető be 295 mm-es háromszög rácsosztás távolsággal. A tárolócsövek osztásának megfelelően változtak a betöltő fedélzetekhez tartozó alátámasztó lemezek (tűskés lemezek) is, amelyek pozícionálják a tárolócsöveket.

További jelentősnek mondható változtatáson esett át a tárolócső árnyékoló záródugó tervezett kialakítása. Hasonlóan a betöltő fedélzeti elemek kialakításához, a tárolócső árnyékoló záródugó alsó rész is beton kitöltéssel készül a megfelelő gamma- és neutronsugárzás árnyékolás biztosítására.

A technológiai elemek gyártása során több új, korábban ezen a területen ismeretlen tevékenység lép a folyamatba, aminek végrehajtása különös technológiai fegyelmet és gyártói kompetenciát követel. Ilyen például a betöltő fedélzeti elemek alsó részének betonnal való kitöltése, ami a korábbihoz képest nem a helyszínen, hanem még a kiszállítás előtt, a gyárban kerül végrehajtásra. Hasonló újdonság a gépészműszaki gyártásban a tárolócső záródugó alsó részének betonnal való kitöltése, ami 2 108 db záródugó kitöltését jelenti, elemenként mintegy 10 liter betonnal. Az újfajta kialakítást, illetve a betonnal való megfelelő kitölthetőséget nagyminta kísérletekkel kell igazolni mind a betöltő fedélzeti elemek, mind a tárolócső záródugó alsó részének esetében.

A kivitelezés jelenleg a szerződéses ütemterv szerint halad, a projekt várhatóan 2024. május végi határidőre elkészül. Az idei évben megtörténnek a nagyminta kísérletek, beadásra kerülnek a gyártási engedélykérelmek az Országos Atomenergia Hivatal felé, a helyszínen pedig elkészül az alaplemez szigetelés és az alaplemez vasbeton szerkezete, illetve elkezdődnek a felmenő vasbeton szerkezet 2,4 méter szint alatti részének betonozási munkái is.

Elkezdődött az új blokkok létesítésének engedélyezése



Korszerű, biztonságos blokkok épülnek Pakson

PAKS Benyújtotta a két új blokkra vonatkozó létesítésiengedély-kérelmet a nukleáris hatóságnak a Paks II. Zrt. Az atomerőmű-építés eddigi legfontosabb mérföldkövéről elsőként a térség polgármestereit tájékoztatta Süli János. A beruházásért felelős miniszter azt mondta a Paksi Társadalmi Tanács (PTT) ülésén, hogy a 2015-öshöz hasonló fórumorozat keretében keresik fel a közeljövőben a beruházás környékén fekvő településeket, hogy az ott élők közvetlen forrásból értesüljenek az atomerőmű-építés további fontos lépéseiről és a projekt térségre gyakorolt hatásáról.

Elkészült a két új atomerőművi blokk létesítési engedélyezését megalapozó közel 300 ezer oldalas dokumentációcsomag. Az anyagot elektronikus úton nyújtotta be a Paks II. az Országos Atomenergia Hivatalnak (OAH) 2020. június 30-án, azaz ütemterv szerint. Süli János, a Paks II. beruházásért felelős miniszter a kérelem benyújtásáról közvetlenül annak megtörténte után tájékoztatta a térség polgármestereit és országgyűlési képviselőit. A paksi atomerőmű két új blokkjának létesítéséért felelős miniszter az ebből az alkalomból összehívott PTT ülésen kiemelte: a dokumentáció azt támasztja alá, hogy a Paksra tervezett blokkok minden tekintetben megfelelnek a magyar és európai uniós szabályoknak, biztonsági követelményeknek. – *Célunk, hogy a kor legszigorúbb elvárásainak megfelelő, kiváló műszaki színvonalú, biztonságosan működő erőmű épüljön fel, amely évtizedekig hozzá tud járulni Magyarország klímabarát villamosenergia-ellátásához* – hangsúlyozta a miniszter. Emlékeztetett rá, hogy a Roszatom által kifejlesztett VVER-1200-as 3+ generációs blokk épül Pakson a meglévő egységektől északra. Ez egy továbbfejlesztett harmadik generációs blokk típus, amelynek tervezésekor a biztonságnövelés hangsúlyos szerepet kapott.



Az engedélyezési dokumentáció ellenőrzésére a hatóságnak 12 hónap áll rendelkezésére, amit 3 hónappal meghosszabbíthat. Az OAH a bírálatba a Nemzetközi Atomenergia-ügynökségen keresztül külföldi szakértőket is bevon. Ez idő alatt változatlanul intenzív lesz a kapcsolattartás az Országos Atomenergia Hivatallal, a hatóság az értékelés során további adatokat, információt kérhet a projektcégtől. Süli János kitért az ülésen a projekt gazdaságélénkítő hatására is. Azt mondta, a két új egység megépítése komoly lehetőség a térség számára, rengeteg kapcsolódó beruházásra kerül sor: utakat, lakásokat, üzemcsarnokokat építenek, fejlesztéseket végeznek az egészségügy, az oktatás terén illetve a szolgáltató szektor számos más területén. A beruházáshoz kapcsolódóan egy komplex, összehangolt fejlesztési programot valósítanak meg a térség felzárkóztatása érdekében. – Az új atomerőművi blokkok létesítése az évszázad ipari beruházása Magyarországon. Az építkezés időszakában, csúcspontban mintegy 10 ezer embernek ad majd munkát, de további 10-15 ezer munkahely létesülhet a kapcsolódó feladatoknak és munkáknak köszönhetően országszerte – hangsúlyozta.



Elsőként a térség polgármesterei, országgyűlési képviselők kaptak tájékoztatást

Mittler István, a Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója arról tájékoztatta a településvezetőket és országgyűlési képviselőket, hogy rövidesen lakossági fórumorozatot indítanak a PTT-településeken. Felidézte, hogy 2015-ben, a projekt környezetvédelmi engedélyezése során egy több mint negyvenállomásos programot tartottak a térségben. Annak kedvező tapasztalatai alapján döntöttek úgy, hogy az újabb jelentős mérföldkö, a létesítésiengedély-kérelmek benyújtását követően is felkeresik a környék településeit, hogy a térségben élők első kézből kapjanak információt az atomerőmű-építés következő fontos lépéseiről.

Közérthető tájékoztató kiadvány is készül, amelyet a Paksi Társadalmi Tanácshoz tartozó csaknem félszáz település minden háztartásába eljuttatnak. A létesítésiengedély-kérelmről szóló mintegy százoldalas összefoglalót pedig közzétették a Paks II. Zrt. honlapján.

A paksi és Paks környéki településvezetők arról is tájékoztatást kaptak, hogy az engedélyezéssel kapcsolatos teendők mellett a felvétel területén is folyamatos a munka: elkészült a transzformátorállomás, szerkezetkész a megrendelő és a fővállalkozó számára készülő két irodaház, illetve az üzemi konyha és étkező. Hamarosan kezdődik az Erőmű-beruházási Központ kivitelezése is az új blokkok helyszínének közvetlen szomszédságában. Mindemellett jól halad az a területelőkészítési munka, amelynek zárásaként az MVM Paks Atomerőmű Zrt. átadja az új blokkok területét a projektcég számára.

Trianon térséget sújtó előzménye és ami utána következett



Dr. Bozsolik Róbert, Bátaszék polgármestere a Trianon következményeit mutató városi emlékműnél

BÁTASZÉK-FEKED-VÉMÉND Száz éve kényszerítették Magyarországra a győztes nagyhatalmak a trianoni békediktátumot. Nem igazán köztudott, hogy a szerződés előtt és után hosszú időre szerb megszállás alá került Baranya és Tolna megye déli része. Az itteni lakosság 1918 és 1921 között átélte azt, hogy mit is jelent az idegen uralom.

Az első világháború utolsó, tehát 1918. évének tavaszáig a központi hatalmak – benne Ausztria-Magyarország – seregei látszólag uralták a hadszíntereket. Ebből következően Tolna megye közvéleménye is a meglódult képzelet birodalmába utalta volna azt az állítást, hogy az esztendő végén Bátaszék – és vele együtt Alsónyék és Bába – hosszú időre szerb megszállás alá kerül. Azt meg teljességgel lehetetlennek tartotta volna mindenki, hogy Trianonban darabokra szaggatják a történelmi Magyarországot.

Pedig éppen ez történt, mivel a látszólagos fölény 1918 őszére valóságos vereséggé változott. Az 1918. november 13-án Belgrádban megkötött katonai egyezmény értelmében a szerb – délszláv – csapatok benyomultak Magyarország területére. Az úgynevezett demarkációs vonal melyben benyúlt Baranyába és átvágta Tolna megye déli részét.

Miért tartottak igényt a szerbek még a tőlük viszonylag távoli Bátaszékre is? A válasz egyszerű, stratégiai okok miatt. Ugyanis megszerezték a Pécs-Baja vasútvonalat, s ennek északi csomópontját, és egyúttal a zavarlatlan keresztiányú közlekedés garanciáját jelentette a bátaszéki vasútállomás.

A Tolnamegyei Közlöny 1918. december 15-i lapszáma már közölte a tényeket: „Bátaszéket megszállották a szerbek. A folyó hó 8-án du. 5 órakor Baja felől egy század szerb katonaság, 250 emberrel, 5 tiszttel Bátaszékre érkezett, s a községet, mint felfogásuk szerint a demarkációs vonalba eső fontos vasúti pontot, megszállták.”

Az idegen haderő nem kevesebb mint harminkét hónapig uralta Bátaszék, valamint Alsónyék és Bába községeket.

A trianoni békediktátum 1920. június 4-i keltetésű. Am Tolna megye státuszában ez nem jelentett érdemi változást. Pontosabban az addigi csapást – azaz déli részének kényszerű feladását – tetézte egy újabb, még rettenetesebb: az ország felosztása. Mindközben jó ideig szó sem esett Bátaszék és térsége kiűréséről. Sőt, a Tolna megye történetének olvasókönyve III. kötetében olvasható ismertetés szerint „a megszálló hatóságok és a velük együttműködő szervek több alkalommal is kísérletet tettek arra, hogy e községek tisztségviselői és önkormányzati szervei kimondják végleges elszakadásukat Magyarországtól és csatlakozásukat a megszállt területék új hatalmi szerveihez. A kísérlet eredménytelen maradt, minden alkalommal a magyar hazához való hűségükről nyilatkoztak.”

A szerb/délszláv haderő végül is 1921. augusztus 20-án, több mint egy évvel a trianoni békediktátum után vonult ki Tolna megye déli részéből.

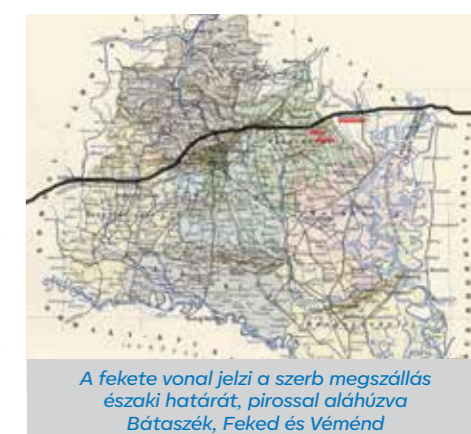
A TETT-be tartozó Baranya megyei települések közül egyedül Ófalu maradt érintetlen a szerb megszállástól, ám Véménd és Fekede bevonultak a délszláv csapatokhoz. Krémer Jánosné szül. Hamburger Erzsébet a Fekede – Das Dorf und seine Einwohner – A falu és lakói című, 2007-es kiadású könyvében így írt erről az időszakról: „Amíg a szerbek ezt a vidéket uralták egy nagy fekete zugkereskedés jött létre, a fekedei erdő volt a szerb megszállás idején az országhatár. Az erdőn túl, Ófalu, már szabad terület volt, és ott hozták létre a feketepiacot. Egy gond azonban volt, hogy az erdőben voltak a szerb határőrök is, és ha ezek valakit elkaptak, attól elvettek mindent, és még meg is verték. Voltak azért ügyes fiatalember is, akik elcsalták az őröket, és így akkor átmehettek a fekediek az áruval üzletelni.”

Véménd különleges kordokumentumot mutathat fel Hernai Béla révén. A pedagógus 1905-től élt és tanított Véménden, 1925-ben lett az iskola igazgatója, és itt halt meg

1964-ben. Helyi tanítóként gyűjtötte Véménd és környéke régészeti, honismereti és néprajzi anyagát, ám emellett képzett fényképezésként megőrkítette a falu 1916 és 1920 közötti mindennapjait. Lefotózta azokat a szerb katonákat is, akik 1918 decemberében megszállták Véméndet. Naplót is vezetett, ebben ez olvasható az idegen uralomról: „Terrorral kicsikartak mindent a lakosságtól, botutéseket is alkalmaztak. Időközben megtartott népszámlálás alkalmával a német anyanyelvű családokat, ha szerb hangzású nevük volt, nem németnek, hanem szerbnek mutatták ki, ha mindjárt egy szót sem tudott szerbül. Az iskolában szerb nyelv és történelem tanítása el lett rendelve, a magyar állam jelenyét eltávolították, megsemmisítését elrendelték. Akik ezeket nem teljesítették, azokat testi fenytéssel, letartóztatással kényszerítették. (...) A 21-es év augusztus 19-ének éjjelén észrevétlenül, mellékutakon távoztak, de már előzetesen biztonságba helyezték azokat, akik a szerb uralom lelkes hívei voltak. Augusztus 20-a egyben községi ünnep is a nemzeti ünnep mellett.”



Szerb megszálló katonák Véménden, Hernai Béla korabeli felvétele



A fekete vonal jelzi a szerb megszállás északi határát, pirossal aláhúzza Bátaszék, Fekede és Véménd

Központ élénkíti a vállalkozásokat



Orbán Attila is méltatta a létesítmény fontosságát

BÁTASZÉK Ünneplés keretében zajlott le június 17-én a Bátaszéki Agrárlogisztikai Központ átadása. Bátaszék ezen jelentős beruházása TOP-os pályázat révén valósult meg. A város önkormányzata és a Magyar Államkincstár Tolna Megyei Igazgatósága 2017. július 14-én írt alá nettó 550 millió forint összegről szóló támogatási szerződést. A közbeszerzési eljárást az SZ+C Stúdió Kft. nyerte el, a kivitelezés költsége nettó 486 millió 879 ezer forintot tett ki.

A 2000 négyzetméteres, hűtőházzal, csomagolóüzemmel, raktárral és irodákkal rendelkező létesítményt dr. Bozsolik Róbert polgármester, Orbán Attila, a Tolna Megyei Közgyűlés alelnöke és Naszvadi Balázs, a Terület- és Vidékfejlesztési Osztály osztályvezetője adta át rendeltetésének. A Bátaszéki Agrárlogisztikai Központ tárolási szolgáltatásait a környék mezőgazdasági vállalkozói, östermelői, helyi termelői, magánszemélyei igénybe tudják venni. A termékértékesítés folyamatában Bátaszék Város Önkormányzatával együttműködve előnyösebben és könnyebben tudnak a termékeikkel a piacon megjelenni. Létrehozásával új munkahelyek jönnek létre, és ezzel egy időben a helyi vállalkozások élénkítése is megvalósulhat.

ke és Naszvadi Balázs, a Terület- és Vidékfejlesztési Osztály osztályvezetője adta át rendeltetésének. A Bátaszéki Agrárlogisztikai Központ tárolási szolgáltatásait a környék mezőgazdasági vállalkozói, östermelői, helyi termelői, magánszemélyei igénybe tudják venni. A termékértékesítés folyamatában Bátaszék Város Önkormányzatával együttműködve előnyösebben és könnyebben tudnak a termékeikkel a piacon megjelenni. Létrehozásával új munkahelyek jönnek létre, és ezzel egy időben a helyi vállalkozások élénkítése is megvalósulhat.

Vízrendezés bőséges forrással



Molnár Józsefné a vízfolyás egyik rendezésre váró részénél

CIKÓ Rekordnak számít a település történetében az az összeg, melyet nemrég nyert el Cikó önkormányzata a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében. A Cikói Község vízrendezése és tározás című pályázat sikere 281 millió 723 ezer forint támogatást eredményezett.

Molnár Józsefné polgármester nagy örömmel nyugtázta, hogy a község számára ilyen bőséges forrás nyílt meg. A beruházás átfogó jellegű, a Cikói árok, mint vízfolyás központi fekvése miatt gyakorlatilag érinti a település egészét.

Össességében a következő beavatkozások valósulhatnak meg: mederkotrás földmedrű szakaszon, szabad rézsüfelületek füvesítése az eróziós károk csökkentésére, új mederburkolat építése mederlapokkal, kisvízi mederszelvény kialakítása, hordalékfogó műtárgyak, vízmosáskötő vasbeton gátak telepítése, új tározó tér földmunkája, vízszint szabályozó zsilip és árapasztó építése, övárak a külterületi részeken, közműkiváltás, süllyesztés több helyen. Az előkészítés, illetve közbeszerzés lebonyolítását követően a tervek szerint 2021. tavaszán kezdődhetnek meg a munkák.

Ismerkedtek a hagyományokkal



A táborlakók Rikkertné Horváth Szeréna útmutatásával készítették az élesztős gombócot

FEKED Huszonhat fiatal, többségében általános iskolás kisdíák adott egymásnak találkozt június utolsó hetében Fekeden, az immár ötödik alkalommal rendezett gyerektáborban.

A résztvevők, akik felmenőik, rokonai, avagy saját illetőségük okán valamennyien kötődtek a településhez, ez alkalommal is főleg a néprajz-hagyományörzés világával ismerkedhettek. Sőt, számos rendezvény révén lehettek cselekvő részesei a még élő és ápolásra érdemes hagyományoknak. Ehhez a célkitűzéshez járult hozzá a fekedei szobor túra, avagy a helyi ízekből – tavaszi raguleves, élesztős gombóc – kóstoló készítés.

A táborlakók emellett betekintést nyertek a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. tevékenységébe is. Ehhez nyújtott segítséget Honti Gabriella, az RHK Kft. kommunikációs osztályvezetője és Wolf Kinga kommunikációs munkatárs. A Lakossági Ellenőrző Csoport munkájáról Bagdy László, a LECS szakmai vezetője, a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulásról pedig Tillmann Péter polgármester tartott a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tájékoztatót.

A tábor költségeinek fedezését egyébként a helyi önkormányzat támogatása mellett a TETT-es források is biztosították. A gyermekek mindössze napi ezer forint ellenében kaptak nemcsak teljes ellátást, de színes és tartalmas programkinálatot is.

Fényárban fog úszni a sziklafal



Glöckner Henrik a kőbánya területén, az épülő szabadtéri színpad helyszínén

MÓRÁGY Az önkormányzata legutóbbi ülésén döntött a TETT-es források felhasználásáról. A régi kőbányánál kialakítandó szabadtéri színpad jórészt ebből a pénzből valósul meg. A rendezvénytér, benne a sziklafal kellő megvilágítása érdekében villamossági fejlesztésre is szükség van, ezzel a munkával is egyetértett a képviselőtestület. Mindent összegezve, a tervek szerint év végéig nemcsak a színpad fog állni, hanem annak környezete is rendbe téve várja a közönséget. Egy másik fontos döntés értelmében megújul a község egyik legszebb épületének, a központban található kultúrháznak az utcafronti, stukkós homlokzata: pontosabban megtörténik az eredeti állapotba való visszaállítás. Ez a beruházás a tervek szerint ugyancsak ebben az évben valósul meg, részben szintén TETT-es forrásból.

Glöckner Henrik polgármester arról is tájékoztatta lapunkat, hogy a község pályázatot adott be a Magyar Falu Programra. Azzal a szándékkal és reménnyel, hogy sikerül jelentősebb támogatást szerezni a már említett kultúrház nagytermének és vizesblokkjának fűtés korszerűsítésére is. Siker esetén Mórágynagy lépést tenne előre egy régi álom megvalósítása érdekében: jó pár évtized után az intézmény gyakorlatilag felújítva lenne a település ékessége. Ugyancsak az MFP révén beadott MFP-s, illetve BM-es pályázat esetében – a döntésre még várni kell. A polgármester bízik a mielőbbi és természetesen kedvező elbírálásban.